

JARMO VILJAKAINEN

REPORADIO – Yleisradion vaaran vuoden 1965 – 1972

Sisällysluettelo

1. MILLAINEN OLI KUMOUSTA PELKÄÄVÄN PORVARIN REPORADIO?

2. RADIOAMATÖÖREISTÄ VAHVAAN MONOPOLIIN - AIKA ENNEN REPORADIOTA

Radioamatöörit pioneereina

Yleisradiotoiminta löytää muotonsa

Radio poliittisesti kuuma väline perustamisesta alkaen

Eduskunta kiinnostui uudesta vaikuttavasta tiedotusvälineestä

Yleisradiosta tuli suosittu monopoli

Korvaamaton tiedotusväline sotien aikana

Radio auttoi sodasta toipumisessa

Vaaran vuodet ja ”hellaradio”

Kuuntelijoiden vastaisku: Suomen Radiokuuntelijain Liitto

”Lex Jahvetti” 1948 pani Yleisradion eduskunnan peukalon alle

Uusi hallintoneuvosto antoi Wuolijoelle potkut

Einar Sundström pääjohtajaksi, ensimmäinen normalisointi alkoi

Teekkarien televisio haastoi monopoliradion

Monopolin voitto: Tesvisio kaadettiin Yleisradion syliin

Mainos-TV aseena Tesvision nujertamisessa

”Suomalaisen kapitalismin päätähuimaava munaus!”

Maalaisliitto ja vasemmisto halusivat lopettaa MTV:n

Reporadion ratkaiseva sytyke oli vasemmiston vaalivoitto 1966

Vallankumouksen jarru: oikeiston suurvoitto ”radiovaaleissa” 1970

3. UUSVASEMMISTOLAISUUS - YLEISDEMOKRAATTISUUS - STALINISMI

Uusvasemmistolaisuuden nousu

”Uusstalinisti” Setälä veti SKP / Skdl:n propagandavankkureita

Vasemmistoaaltoon tempautuivat presidentti, opiskelijat, Yleisradio, kulttuurin tekijät ja kustantajat

NKP:n ja KGB:n strategiaopiksi ”kansanrintama”

Pyrkimystä radion haltuunottoon jo ennen Repoa

Kaaderien rekrytointikeino: ”yleisdemokraatit” eli ns. sitoutumattomat vasemmistolaiset

Moskovan käsikassarana stalinistit eli taistolaiset: ”Tavoitteena Neuvosto-Suomi”

Vuoden 1968 ylioppilaat ns. nuortistolaisuuden etujoukko

Taisto Sinisalonsalinistinen linja: ”Eteenpäin SKP:n johdolla Otto Wille Kuusisen viitoittamaa tietä!”

Vasemmistovyöry palveli NKP:n suunnitelmaa Suomen ”henkiseksi miehittämiseksi” - Yleisradio avainasemassa

4. KUKA MÄÄRÄSI KANSAKUNNAN ESITYSLISTAN?

Liberaali yksilökeskeinen ja marxilainen valtiokeskeinen tiedotusideologia

Televisiosta tuli politiikan suuri näyttämö

Agenda setting eli kansakunnan esityslista

Kauko Kare puolusti "demokratian sanastoa"

Informaatio sodan keinot: soluttautuminen tiedotusvälineisiin ja kielen manipulointi

Kullervo Rainio analysoi manipulaation menetelmiä

5. PRESIDENTTI KEKKONEN KÄSKI VALITSEMAAN YSTÄVÄNSÄ REVON YLEISRADION JOHTOON

Revon ja Kekkonen ystävyyskaari ennen vuotta 1964

Sdp kiirehti uuden pääjohtajan valintaa jo helmikuussa 1964

Eino S. Repo Ylen pääjohtajaksi Kekkonen juoksupoikien avulla

Kustaa Vilkunan Repo-muistio Virolaiselle 1964

Revon teesit Virolaiselle liberalismien puolesta "pikkuporvarillisuutta" vastaan

Päämiehen saunamajuri Repo valittiin yksimielisesti Yleisradion pääjohtajaksi

Ennakkoon sovittu poliittinen pakettiratkaisu ei herättänyt intohimoja

Repo halusi siirtää vallan alemmille organisaatiotasolle

Repo kritisoi Tesvision ostoa ja halusi rajoittaa TV 2:n roolia

6. SÄHKÖISEN VIESTINNÄN VAARAN VUODET ALKAVAT 1965 - VALTION MONOPOLIRADIO VALLANKUMOUKSEN VÄLINEENÄ

Maalaisliitto-Keskustapuolue yritti vallata Helsingin Sanomat

Kokoomus: "Vasemmisto valtaa avainasemat!"

Kamppailu Suomen Tietotoimiston uutisista 95

"Kansanrintama" uutismonopolin kannalla

Yleisradion omat radiouutiset alkavat syyskuussa 1965

NKP: Yleisradion johdon vaihtuminen myönteinen yhteistoiminnan kannalta

Yleisradiosta tehtiin presidentin ja pääjohtajan siunauksella äärivasemmistolaisten käsikassara

Kekkonen avoimen kantaaottavasti radikaalien kummina

Neuvostoliitto vasemmiston kyljessä vuoden 1966 vaalivoiton jälkeen

"Kansanrintamahallitus" 1966 oli KGB:n mieleen

Repo yhtiökokouksessa 1966: "Yleisradio ei voi olla konservatiivinen, vaan juuriin tunkeutuva, muutosta tahtova"

Yleisradio täytti 40 vuotta: "Kekkonen ja Repo pitivät pilkkanaan illallisväkeä"

Breznev ja Andropov luokkasodan kannalla - Revon radio keskeinen propagandassa

Tuure Junnila vertasi tilannetta vaaran vuosiin 1944-1948

Kokoomuksen Erkki Tuuli nousee Revon leppymättömäksi kriitikoksi

"Revon kansantribuunit" porvarien tulilinjalla

Orvokki-kabaree nosti porvarit vastarintaan

Radioliitot ohjelmapolitiikkaa vastaan, pilkkanimi reporadio syntyi lehdistössä

Leninin soturien ydin oli stalinistien Toimittajaliitto ry

Toimittajaliitto oli NKP:n käsikassara, joka soluttautui Yleisradioon Revon kaudella

Jaakko Valtanen: Taustalla mahtavan ison veljen pyrkimys ja rahoitus

Moskovan opissa yli 6000 vallankumouksen tekijää

Suojelupoliisi seurasi SKP:n vallankumousvalmisteluja tarkasti

"Jokainen toisinajatteleva tuhottava vihollinen"

Max Jakobson: ”Taistolaiset toteuttivat myös Yleisradiossa suurempaa, NKP:ssä määriteltyä tehtävää”

Punainen terrori Yleisradiossa johti jopa itsemurhiin

Kommunistien toverituomioistuimet

Perinteiset arvot pilkan kohteena

Revon oma vallankumousjunta PTS-elin aloitti 1967

”Informatiivisuudella ja älyllisellä aktivoinnilla” kohti sosialistista Suomea

Neuvostoliiton ”tunnustukselliset” tiedotusvälineet esikuvana - valta pois hallintoneuvostolta juntan käsiin

Parlamentaarinen valvonta hillitsi PTS-elimien vallanhalua

Ohjelmatoiminnan säännöstö (OTS) 1967 suitsi vasemmistoradikaaleja

”Saarnasensuuri” oikeiston hampaissa

7. KOKOOMUS JOHTI REVON VASTAISTA RINTAMAA

”Yhteiskunnan vastaisia mielipiteitä valtion tiedotuselimissä ja taidelaitoksissa”

Virolainen hermostui Repoon talousjohtajan rahasotkujen yhteydessä

Vasemmistoenemmistö Yleisradion hallintoelimissä 1967 kärjisti tilannetta

Oikeisto-oppositio ”kansanrintaman” paineessa - Revon radiossa ”epäterveitä ilmiöitä”

Oikeiston välikysymys syksyllä 1967: ”Reporadio saatava järjestykseen!”

Matti Kekkonen puolusti reporadion monopolia

”Täydellistä piittaamattomuutta toimiluvan ehdoista - Revolla ei riittäviä edellytyksiä hoitaa tehtävänsä”

”Yleisradio sisäinen vaara, kyse on suuremmasta kampanjasta, kauan ja kaukaa ohjatusta”

Monopolisoitujen kanavien "estotonta sananvapautta uuden pakanuuden papeille ja papittarille"

Hallitus ei nähnyt toimiluparikkomuksia, vain poliittista taktikointia

Repo, Yleisradio ja Neuvostoliiton tiedotusvälineet tukena "työläisten ratkaisevassa taistelussa"

8. REVON SYRJÄYTTÄMISEN LÄHTÖLASKENTA ALKOI

Kokoomuksen epäluottamus Eino S. Revolle

Sdp:n puoluetoimikunta pohti pääjohtajakysymystä jo maaliskuussa 1968

Oikeiston maalitauluna PTS-elin ja Marraskuun liike

Paasilinna tuomiolla keväällä 1968: "Haparointia, epätasapuolisuutta ja harhauttavaa editointia"

Tshekkoslovakian miehitys sotki reporadion yya-konseptit

Ulkopoliittista itsesensuuria historian kustannuksella

Toimiluvan uudistaminen 1968

Jatkuvasti uhanalainen Mainos-pöllö

Sdp ja Kokoomus neuvottelivat salaa Revon syrjäyttämisestä Kekkonen pelossa

Vanhan ylioppilastalon valtaus paha enne porvareille - Päiviö Hetemäki varoitti Kekosta kommunisteista

Porvarit pommittivat Repoa Yleisradion seminaarissa

Kokoomuksen viimeinen ryöpytys ennen pääjohtajan vaihdosta - Sillantaus paljasti reporadion manipulaatiota ja vaati kilpailua

TV-teatteri sosialismin tiellä "piikkinä porvarillisen yhteiskunnan lihassa"

Bergholm: TV-teatterin tulee toimia "porvarillisen hegemonian" vaikutusta vastaan

Reporadion kuolinkouristukset jatkuvat

Yleisradio rähmällään itään

Ohjelmayhteistyön puitesopimukset velvoittivat

Kokoomus barrikadeilla: "Radio ja televisio sosialistisen propagandan välineitä"

Kokoomuksen eduskuntaryhmä: "Pääjohtaja Eino S. Revon toimikautta ei ole syytä jatkaa"

Kritiikitön vetoamus Revon jatkokauden puolesta

SKP Revon takana loppuun asti

9. RAATIKAINEN SYRJÄYTTI REVON

Repo haki tukea Neuvostoliitosta - Raatikainen samalla asialla

Parlamentaarinen demokratia toimi: Repo sai potkut Kekkonen ja Neuvostoliiton tuesta huolimatta

Repo tarjoutui ääniradion johtoon kommunistien mandaatille

"Kansanrintaman" lehdistö kiitteli johtajavalintoja

Revon uhittelu ja heikko johtaminen ennusti skismaa

10. OIKEISTON VOITTO "RADIOVAALEISSA" 1970 SINETÖI REPORADION KOHTALON

Reporadio Kokoomuksen kampanjan teemaksi: "Kansa näkee jo punaista"

Mainos-TV oikaisi maininnan kommunistien allankaappaushankkeesta 1948

Kohuohjelmat vauhdittivat oikeiston kampanjaa

SKP: Televisio voimakas ase

SDP:n radikaali vasen laita järjestäytyi

SKP:n kenttäpostia joulukuussa 1969: Yleisradio oikeiston hyökkäyksen kohteena!

Vasemmisto taistolaisen tv- teatterin puolesta

SKP tv-teatterin irtisanomisista: työläislähetystä!

Uusi organisaatio vähensi pääjohtajan valtaa

Marjatta Väänänen: ”Repo jatkoi ääniradiossa taistolaisten henkisenä johtajana”

Repo työnsi ohjelmapäällikkö Saarenheimon tylästi sivuraiteelle

Rihtniemi ja Holkeri varoittivat ”sosialistisesta pakkoyhteiskunnasta”

Kokoomukselle torjuntavoitto ”radiovaaleissa” - Holkeri kiitti Repoa

Kekkonen ryyppäsi ja sai infarktin vaalivalvojisissa

Keskustapuolue liittoutui Yleisradiossa Kokoomuksen kanssa

SKP ei virallisesti myöntänyt reporadion vaikutusta oikeiston vaalivoittoon

Raatikaiselta odotettiin muutosta ja normalisointia

Tuure Junnila: monopoli sietämätön

Neuvostoliiton uusi suurlähettiläs Beljakov oli SKP:lle parasta sitten rauhansopimuksen

Kansan tajunnan muuttamisella sosialismiin

SKP:n järjestökaaderin sisäpiiri: ”TV:llä suunnattoman suuri merkitys puolueen ideologian levittämisessä”

Radio ja tv luovat perustan sosialismiin siirtymisessä

Ohjelmantekijöitä on käytettävä hyväksi systeemiä vastaan!

Rihtniemi: ”Paskaohjelmat jatkuvat” Salolainen: ”Toimittajat äärisosialisteja”

Presidentti Kekkonen puolusti lakkautettua, rienaavaa Ristivetoa

Työväen ja talonpoikien hallitus lähti vallankumouksen tielle

SKP:n katkera lausuma: ”Yleisradio oikeiston ankaran hyökkäyksen kohde!”

Kommunistien kiertokirje: ”Keskustapuolue myötäilee Kokoomusta Yleisradiossa”

"Sirkus Pasila" asetti 1970-luvun informaatioidan rintamalinjat

Yleisradion taistolaiskaaderit ajan tasalla Beljakovin suunnitelman kanssa

Supon ja Puskalan tiedusteluraportit paljastavat kiistatta vallankumouksen valmistelun

Yleislakon ja levottomuuksien valmistelu

SKP antoi kiitosta omille tiedottajilleen toiminnasta Yleisradion hyväksikäyttämisessä

Kekkonen: "Pitäisikö minun jo jossakin sanoa, että en ole radikaali keskustassa vaan riippumaton vasemmalla?"

Kekkosen kansliapäällikkö Jyränki halusi radiomonopolin ja "neuvostojen Suomen"

Radiovastuulaki 1971 asetti rajat

Nordenstreng nousi kommunistien kellokkaaksi, jonka "KGB tunsu hyvin"

Wiio: "Kekkonen tuki vasemmistolaista, keskitettyä viestintäpolitiikkaa"

KOM-teatterin radiokonsertti "Työväen yhtenäisyys" oli taistolaisprovokaation huippu

"Vappuna nähdään mitä tapahtuu!"

Repo puolen vuoden pakkolomalle Marjatta Väänäsen esityksestä

Kymäläinen: "Repo yritti tehdä pakkolomastaan ulkopoliittisen kysymyksen"

SKP:n muistio: Revon menettely vappuohjelmien suhteen "melkoisen karkeaa"

"Taistelu kommunistin puolesta lujitti SKP:n asemaa Ylessä"

Stalinisti Setälä: "Repo Suomen merkittävin uusvasemmistolainen"

11. EINO S. REPO - UUDISTAJA, JOSTA TULI TAISTOLAISTEN POLITRUKKI

Syrjitty "huutolaispoika" haki hyvitystä

Vallantäyteys yhdistettynä taistolaisten tavoitteisiin vei vaaralliselle tielle

Yleisradion valta teki eduskunnasta ”mitättömän”

”Minua ärsytti, että toiminnallemme haluttiin antaa tietty, selvä leima”

Repo ajopuuna Neuvostoliiton ”henkisen miehityksen” käyttöön

”Ajoin niin voimakkaasti Suomen kansan parasta, ettei mikään muu instanssi kyennyt samaan”

”Hälyohjelmat” saivat lopulta vain Revon ja kommunisti Tammisen hyväksynnän

Pikkuporvarillista ja porvarillista ohjelmistoa

”Tunnen yhä, että suoriuduin tehtävistäni kaikella kunnialla.”

Marxilaiset professorit ja reporadion ”porvarillisen liberalismiin” savuverho

Hemanus: ”Mitään monopolia ei ollut!”

Innostuksen vallassa kehitelty suunnitteluprojekti

”Tunnustuksellinen” ohjelmatoiminta

Nordenstreng: ”Repo aikamme Snellman - noiden aikojen opeissa ei takaisin vetämisen tarvetta”

”Ilmoittaudun itäisen suurvallan myötäilijäksi, minusta ei ole kuitenkaan takinkääntäjäksi”

”Neuvostokanttia kartutettiin kuin pörssisijoitusta”

”Taistolaisuus luonnollista, mitä suurimmassa määrin älyllinen liike”

HS: ”NKP:n etujen edustaja ja diktaattorien kannatusyhdistys”

Martti Häikiö: ”Myötäjuoksija Kaarle Nordenstreng”

Taistolaisuus oli ”vasemmistoradikalismien mätä hedelmä”

12. AIKALAISET: REPO JA REPORADIO OLIVAT DEMOKRATIAA HALVEKSUEN KOMMUNISTISEN VALLANKUMOUKSEN ASIALLA

Marjatta Väänänen: ”Revon Yleisradio oli ääri­vasemmistolai­sten harkittua toimintaa maamme yhteiskuntajär­jestyksen muuttamiseksi sosialistiseksi”

Virolainen ja Silvola: Repo hal­veksi demokra­tiaa ja hallintoneuvostoa

Lounela: Repo oli lavea luonne, peluri ja onnensoturi

Saarenheimo: Repo salli vasemmistosuuntauksen, hyvä toimittajatapa ja tasapuolisuus unohdettiin

Ihamäki: Talous- ja hallintomiehenä Repo oli liian suurissa saappaissa

Valtanen: Paheksuin Revol­le veteraaneja ja puolustusvoimia halventaneita ohjelmia

Jouni Mykkänen: ”Repo oli stalinisti, ruhtinas, joka nojasi Kekkoseen”

Kymäläinen: ”Kyllä Sinisal­on-NKP:n ohjaus oli ilmiselvää”

13. 1970-LUVUN VIESTINTÄPOLIITTINEN TAISTELU - LIBERALISTINEN VASTAAN MARXILAINEN KOULUKUNTA

Ismien taistelu televisiossa laajeni 1970-luvulla

Wiio vastaan Nordenstreng

Vastatulia ääri­vasemmistolaisuudelle syttyi muuallakin

Wiion liberalistinen linja ja länsimainen sananvapaus voittivat

14. KOMMUNISTIEN ”HENKINEN MIEHITYSYRITYS”, JONKA KANSA TORJUI

LIITTEET

- LIITE 1: LÄHTEET
- LIITE 2: REPORADION KOHUOHJELMIEN KUVAUKSIA
- LIITE 3: YLEISRADION HALLINTOELIMET 1964-1970

- **LIITE 4: RADIO- ja TV-LUVAT 1960-LUVULLA**
- **LIITE 5: HENKILÖIDEN ESITTELY**